

ATSIMINIMAI APIE GRĮŽIMĄ IŠ SIBIRO 1956 METAIS

Kaune po penkiolikos metų! Iš susijaudinimo vos begalėjome sulaikyti džiaugsmo ašaras. Buvo 1956 metų liepos 24 diena, netoli vidudienio. Geležinkelio stotyje mus sutiko vaikai ir profesorius Antanas Puodžiukynas, Kauno politechnikos instituto Fizikos katedros vedėjas. Puodžiukynas norėjo mus vežtis į savo namus. Tačiau jo bičiuliško kvietimo tą kartą priimti negalėjome – pirmąsias dienas būtina turėjome praleisti mūsų mylimos Dėdienės Čiurlionienės pastogėje, kaip jau vos ne dešimt metų buvo svajojama. Tad Puodžiukynas savo automobiliu iš stoties mus nuvežė tiesiai į Žemaičių gatvę – į Čiurlionienės namus, kur mudu su žmona ir apsigyvenome. Mūsų sūnus Gediminas gyveno pas Puodžiukyną. Pats profesorius atsidėjęs rengė jį stojamiesiems egzaminams į institutą, ir rudenį Gediminas tapo studentu. Tai kitas nesavanaudiškos bičiulystės įrodymas. Porą mėnesių jis laikė, maitino, mokė ir globojo mūsų sūnų kaip savo vaiką. Už ką? Juk nebuvo mums nieko skolingas, negalėjo tikėtis iš mūsų jokio materialaus atsilyginimo, juo labiau kad iš tremties grįžę Gustainiai jau buvo tik nuskurdę praeities žmonės, neturintys jokio svorio dabartinėje visuomenėje.

Kitas tautiečių humaniško ir užuojautos nekaltiems tremtiniams pavyzdys – tai anksčiau parvykusių mūsų vaikų sutikimas. Visai svetimi ir prieš tai nė kiek nepažįstami žmonės – Janina ir Leonas Ryškai, abudu Kaune žinomi gydytojai - iš tremties grįžusius vaikus priėmė savo namuose kaip artimiausius giminaičius. [...]

Taigi, grįžęs į Lietuvą, padariau išvadą, kad buvusius tremtinius plačioji visuomenė nė nemano laikyti kažkokiais raupsuotais parijais. Kaune aplankėme keliolika senų pažįstamų ir bičiulių. Visi mus sutiko šiltai, visi džiaugėsi, kad grįžome, ne vienas stengėsi ir apdovanoti kuo galėdamas, nes matė, kokie mes apdriskę.

[...]

Neturėdami jokių perspektyvų gauti butą ir apsigyventi kur nors mieste, nutarėme prisiglausti Griškabūdyje pas mano sesutę, kuri jau kelias dešimtis metų gyveno savo sename namelyje. Medinis namelis dabar buvo visai sukrypęs. Sesuo neturėjo iš ko jį remontuoti. Bet ir čia atėjo pagalba. Vietiniai meistrai, kuriuos anais laikais mažai tepažinojau – retai kada Griškabūdyje lankydavausi, vis po Europos sostines skrybaudavau – pasiūlė pusvelčiui suremontuoti tą namelį. [...] Visur jautėme tautiečių užuojautą ir nesavanaudišką paramą. Deja, esu girdėjęs ir kitokių sutikimų. Vienur grįžusiam tremtiniui neleido net pernaktoti tėviškėje, kitur naujieji namo šeimininkai nepakvietė buvusių savininkų net pasišildyti, dar kitur buvę draugai susigrobė visus likusius baldus, o dabar gailėjo grąžinti, pasakojo, jog kai kas net mėginęs grįžusiuosius vėl įskųsti...